

⁴⁸ 'Ik lees zijn boetepreek [ir. Voorham schreef tegen het roken; DvK] met het uitzicht op twee portretten, die voor mij, op mijn bureau staan: mijn beste Texelse ouderling en Karl Barth, de eerste met zijn pijp in zijn mond, de laatste met zijn pijp in zijn hand. Moderne slaven! Wat moet ik? Prof. van Ruler biedt uitkomst. Hij schrijft in zijn "Religie en Politiek" over het theocratisch werkelijkheidsbegrip, dat de onderscheiding tussen het geestelijke en het lichamelijke, het zedelijke en het natuurlijke volstrekt zinloos maakt: "Mijn sigaar is even belangrijk als de zedelijke verhouding tot mijn buurman, beide gegevens zijn evenzeer vervuld door Christus". Prof. van Ruler rookt blijkbaar sigaren. Ik, die uitsluitend cigaretten rook, waag het er op, de sigaar in dit theocratisch betoog door de sigaret te vervangen en ik word lid van de Protestantse Unie. Dan kan ik met een rustig geweten mijn sigaret blijven roken. Mijn Texelse ouderling met zijn pijp in zijn mond ziet mij vrolijk aan – hij was een man van de vrolijke wetenschap – en Karl Barth met zijn pijp in zijn hand kijkt naar mij door zijn brilleglazen, zoals alleen Karl Barth zo nu en dan kijken kan. Zij hebben er beiden tabak van' ('Kleine Rook-dogmatiek', in: *In de Waagschaal* 3/14 (2 januari 1948), p. 7).

⁴⁹ L. Nieuwpoort, 'Theocratische cultuurordening', in: *In de Waagschaal* 3/29 (16 april 1948), pp. 225-226;

geven valt. Ik leef in voldoende humor – als het gewaad der liefde – om ook deze slip of the pen van de veelschrijver Buskes te nemen. Het enige, waar ik mij over verbaasde, was, dat ik je een páár keer gevraagd heb, je beschuldiging waar te maken, en dat je totaal niet reageerde. Dat vond ik een wat loszinnige manier om met eens anders naam om te gaan. Bovendien achtte ik het onmogelijk om samen over het burgerschap van het aardse en 'hemelse' koninkrijk te spreken in de intieme sfeer van een afdelingsconferentie van de N.C.S.V.

En wat moet er nu gedaan worden? Het is natuurlijk ten enenmale onmogelijk, op een stuk uit 1946 terug te komen. Ik zou graag willen, dat je dat niet deed. Het zou alleen maar betekenen, dat een persoonlijke aangelegenheid publiek behandeld wordt. Eigenlijk zit ik er wat mee. Een publieke rehabilitatie van mijn naam wil ik niet. Een verklaring, dat je het met m'n politieke uitzichten eens bent, mag ik uiteraard niet vragen. Een omstandige behandeling van de vragen, die door mij in politicis zijn opgeworpen, zou na al het gebeurde vreemd zijn en misschien ook niet gunstig voor de kerkelijke en theologische situatie van de Hervormde Kerk. Aan verklaringen, dat je veel te danken hebt aan mijn verklaring van de bijbel, heb ik natuurlijk minder dan niets. Een recensie van Bijlsma over *Verhuld Bestaan* in *In de Waagschaal*, die ongeveer met deze zin begint: "Dat is nu Prof. van Ruler, zoals wij hem graag lezen", maakt mij min of meer razend, als ik bedenken, hoe men uit die hoek met mijn politieke teksten handelt. Misschien kun je zelf een vorm vinden, om recht te breien, wat je zelf toch (door het niet schrijven van het beloofde artikel) hebt verbroddeld.

Dus: tegen jou persoonlijk heb ik niets. Er is geen wrok en geen verwijdering. Maar naar zekere *gerechtigheid* in de behandeling van mijn werk vanuit jouw hoek blijf ik met verlangen uitzien.

Met beste groeten, t.t., A.A. van Ruler

P.S. De beide stukken uit *Tijd en Taak* wil ik graag terug hebben.⁵⁴

Een antwoord van Buskes op deze brief is niet bewaard gebleven. Dat hij heeft terug geschreven lijkt wel zeker. De beide knipsels uit *Tijd en Taak* heeft hij namelijk aan Van Ruler retour gezonden. Deze bevinden zich thans in een map, die ooit van Van Ruler was, in het Archief van de Protestantse Unie.⁵⁵ Zoveel is wel duidelijk: de beschuldiging van 'politiek en geestelijk fascisme' heeft een forse hypotheek gelegd op de relatie tussen Van Ruler en Buskes.